

BESLUT

2020-12-14 Dnr: 20/02245

SAKEN

Lokala nyheter Norrbotten, SVT1, 2020-05-22, kl. 18.15 och 19.55, inslag om ett beslut av Svenska kyrkans överklagandenämnd; fråga om saklighet och respekt för privatlivet

BESLUT

Inslagen frias. De strider inte mot kravet på saklighet eller bestämmelsen om respekt för privatlivet.

INSLAGEN

Lokala nyheter Norrbotten den 22 maj, kl. 18.15

Inslaget påannonserades av programledaren enligt följande.

Det har varit flera turer runt den präst i länet som fördömde homosexuella under ett konfirmationsläger. Prästen är nu tillbaka som präst i stiftet, men biskopen vill ha klargörande.

Inslaget hade rubriken med texten ”Kyrkan och homosexuella – Biskopen vill ha förtydligande”. I inslaget sa reportern följande.

Domkapitlet sa att prästen inte kunde fortsätta vara präst efter uttalandena och hänvisade till beslut från kyrkomötet. Men överklagandenämnden sa emot och tyckte att Bibeln vägde tyngre. Enligt nämnden är det alltså okej för en präst att fördöma homosexuella. Biskopen i Luleå stift, [namn] tycker att det behöver redas ut vad en präst egentligen kan säga.

Därefter sades följande.

(Biskopen i Luleå stift) – Det som kvarstår för oss är ju att kunna tolka och förstå vad kyrkomötets beslut 2005 egentligen betyder. För det är så tydligt att vi har beslutat att det är förbjudet. Vi ska inte fördöma homosexuella, vi ska inte skuldbelägga homosexuell orientering och vi ska aktivt motverka diskriminering. (Ordföranden i Svenska kyrkans överklagandenämnd) – Då är Bibeln viktigare än kyrkomöten, speciellt som det har varit fram och tillbaka. För ett eller annat decennium sedan så tyckte alla ungefär som den här prästen. (Biskopen i Luleå stift) – Det som jag är glad för i överklagandenämndens beslut är att de är tydliga med att varje konfirmand ska få höra att Svenska kyrkan viger samkönade par och det betyder att vi kan fortsätta att jobba tydligt med det budskapet. Men om samkönad kärlek med respekt, det säger Bibeln ja till. Välkommen, du som vill viga som samkönat par!

Lokala nyheter Norrbotten den 22 maj, kl. 19.55

Inslaget innehöll samma information som inslaget ovan men var något kortare och avslutades efter uttalandet från ordföranden i Svenska kyrkans överklagandenämnd.

ANMÄLAN

Anmälaren anför sammanfattningsvis följande.

Inslagen var osakligt och djupt kränkande. Det befäste den bild Sveriges Television AB (SVT) gett i tidigare inslag av att prästen fördömt homosexuella. I både domkapitlets handlingar och överklagandenämndens beslut framgår det att prästen inte fördömt homosexuella utan sagt att denne tror att homosexualitet kom in i världen med syndafallet men att Gud självklart älskar alla människor lika mycket - oavsett sexuell läggning. Det är även utifrån detta som prästen friades - prästen har alltså inte fördömt homosexuella. I inslagen intervjuades även överklagandenämndens ordförande utan att tittarna fick höra frågan som ställdes till honom, men utifrån tidigare påstående i inslagen så verkade det som om han bekräftade reporterens påstående om att ”enligt nämnden så är det okej för en präst att fördöma homosexuella”. Hans svar vinklades alltså och hela inslaget blev grovt missvisande utifrån vad som verkligen sagts i överklagandenämndens beslut.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslagen överensstämmer med kravet på saktighet och bestämmelsen om respekt för privatlivet. SVT anför i huvudsak följande.

SVT har vid flera tillfällen rapporterat om den präst i Luleå stift som anmälts till domkapitlet av ett tiotal konfirmandföräldrar för kränkande uttalanden om homosexuella och homosexualitet under ett konfirmationsläger. Det första inslaget om anmälningarna sändes den 13 september 2019. Där intervjuades biskopen som förklarade att man såg allvarligt på frågan och hade startat en utredning. Den 19 december 2019 rapporterade redaktionen att domkapitlet ”avkragade prästen”, det vill säga tog till den starkaste påföljden och tog ifrån denne rätt att verka som präst inom Svenska kyrkan. Biskopen intervjuades och förklarade bland annat att man vid ett kyrkomöte år 2005 hade förtydligat vikten av att inte fördöma eller skuldbelägga människor på grund av deras sexuella läggning. I en intervju sa biskopen bland annat ”Prästen har brutit mot Svenska kyrkans beslut 2005 att inte fördöma homosexuella personer eller skuldbelägga den sexuella orienteringen”. Domkapitlets beslut överklagades och prövades av Svenska kyrkans överklagandenämnd, vars beslut stod i fokus för de aktuella inslagen.

Vid alla publiceringstillfällen har redaktionen sökt prästen via telefon, sms eller mejl. Prästen har dock inte gett några kommentarer. I den rapportering som SVT Norrbotten gjort om ärendet har prästens egen inställning i frågan därför redovisats på andra sätt.

En bakgrund till det ordval som kritiserats av anmälaren, att prästen sades ha fördömt homosexuella, var en omsorg om den viktiga värdegrund som demokratibestämmelsen innebär, ett vaktslående kring principen om all människors lika värde. Även om prästen enligt överklagandenämndens beslut inte uttryckligen har sagt att denne har fördömt homosexuella, utan gett en mer nyanserad bild när prästen hördes inför nämnden, är det ändå uppenbart av anmälningarna till domkapitlet att döma, att homosexuella känt sig kränkta av prästens uttalanden under konfirmationslägret. SVT anser därför att formuleringen om kränkning av homosexuella inte är i strid med saklighetskravet.

När det gäller begreppet ”fördöma homosexuella” användes det inte bara av reportern utan också av biskopen i Luleå stift när hon i inslagen kommenterade överklagandenämndens beslut. Hon refererade till kyrkomötets beslut och sa: ”Vi ska inte fördöma homosexuella, vi ska inte skuldbelägga homosexuell orientering och vi ska aktivt motverka diskriminering”.

Avseende respekt för privatlivet vill SVT framhålla att redaktionen har varit mycket försiktig i sin rapportering. Prästens namn, bild, kön, ålder, hemvist eller detaljer kring var prästen tjänstgör finns inte med. Rapporteringen handlade enbart om dennes yrkesutövning. I den mån prästen ändå har blivit identifierad genom publiceringen anser SVT att detta var motiverat utifrån ett oavvisligt allmänt intresse.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska utöva sändningsrätten sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet).

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas. SVT ska före sändning av program så noggrant som omständigheterna medger kontrollera sakuppgifter i programmet (13 § andra stycket i sändningstillståndet).

SVT ska respektera den enskildes privatliv i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat (15 § i sändningstillståndet). Bestämmelsen är avsedd att ge skydd för den personliga integriteten. Nämnden får pröva en fråga om intrång i privatlivet endast om den person som berörs skriftligen medger det. Prästen har lämnat sitt medgivande.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Utgångspunkten för inslagen var att Svenska kyrkans överklagandenämnd upphävt ett beslut av domkapitlet som gällde en präst som fråntagits rätten att verka som präst efter påståenden om att prästen uttalat sig kränkande mot homosexuella under

ett konfirmationsläger. Fokus för inslagen var att biskopen i Luleå stift kände en osäkerhet inför hur beslutet från kyrkomötet år 2005 nu skulle tolkas efter att Svenska kyrkans överklagandenämnd kommit fram till att bibeln är viktigare än kyrkomöten. I kyrkomötets beslut från år 2005 bestämdes att verksamma inom Svenska kyrkan inte får fördöma eller skuldbelägga människor på grund av deras sexuella läggning.

Av handlingarna i ärendet har det framkommit att biskopen i Luleå stift och domkapitlet ansett att prästens uttalande varit kränkande och förbjudet enligt kyrkomötets beslut från år 2005. Mot bakgrund av inslagens utgångspunkt och att de av anmälaren kritiserade uttalandena speglade biskopens uppfattning i frågan anser granskningsnämnden att inslagen inte strider mot kravet på saklighet.

Respekt för privatlivet

SVT har gjort vad som rimligen kan krävas för att prästen inte ska kunna identifieras för andra än dem som redan känner till de aktuella omständigheterna. Inslagen strider inte mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Clas Barkman, Berivan Yildiz, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt, Kristina Åberg och Sofia Olsson Olsén efter föredragning av Rasmus Gedda.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

Rasmus Gedda

Originalhandlingarna med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.